

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Metropolitul nostru atacat.

Din adins am amânat până după trecerea liturgiei millenare afacerea cu diarul guvernamental „Pesti Napló”, care a atacat cu atâta violență pe Escelenția Sa metropolitul nostru din incidentul cerculariului. Am voit să trecem peste sânta liturgie, să nu o profanăm reflectând înainte de trecerea ei la fanatismul diarului semit. Am voit să fim scutiți de presupunerea bănuitoare, că exploatăm în favorul liturgiei noastre millenare furia presei unguresci, care s'a îndreptat asupra Escelenției Sale a metropolitului nostru.

Mai mult, am voit să vedem, cum se vor mai desvolta lucrurile, știind și aceea, că Escelenția Sa metropolitul nostru din înălțimea poziției sale s'a dimis și a scris redacțiunii dela numitul diaru, așteptând dela ea un alt verdict, după-ce își va veni în ori din febrila agitațiune, care i-a turburat mintea, și o a împins până la un grad ôre-care de nebunie.

Ați avem înaintea noastră răspunsul dela redacțiune. Furia diariului din Pesta ați e și mai mare, și ea în nemărginita sa îndrăsnelă merge așa de departe, încât atribue cerculariului Escelenției un dureros incident întâmplat în Caransebeș, care, dacă se va fi întâmplat după-cum e prezentat în țiarele din capitală, atunci pôte avé triste urmări pentru ale noastre instituțiuni culturale din Caransebeș.

Seirea de care facem mențiune este sensațională. Se afirmă, că Sâmbăta trecută teologii din Caransebeș au ars stindardul unguresc. „Pesti Napló” în iubirea sa pentru adevăr și dreptate atribue și această faptă cerculariului Escelenției Sale metropolitului.

Mânia nici-odată nu a fost bun consilieriu, și ea nici odată nu a fost soră cu iubirea de dreptate.

Din învinuirile diariului din Budapesta asupra Escelenției Sale nu vorbesce numai mania, ci s'a mai asociat și ura de rasă, și cea confesională.

Jidanii dela diarul din cestiuene, după cum însiși mărturisesc lovesc în capul bisericeii ortodoxe române pentru dureroșele adevăruri din cerculariu, cari adevăruri în mod oficial și la aușul lunei însê nime nu le-a espus în așa formă categorică.

Diarul din cestiuene i vine bine, se prezenteze pe Escelenția Sa ca agitator în fruntea metropoliei, și eventualele lucruri copilăresci se i le atribue Escelenției Sale. Perfidia această semitică se potrivește cu cea a organelor semitice din Arad, cari au susținut, că cerculariul Escelenției Sale a fost compus de ômenii ligei, și cu gluma nesărată a altui diaru semitic din capitală, care crede a face spirit, când afirmă, că conferența convocată de cătră dl Dr. Ioan Rațiu are prealabila binecuvântare a unui prelat român, care a dat cerculariu în sensul vederilor celor dela ligă.

Din adins am lăsat se trecă serbarea de Duminecă, acuma punem sub ochii cetitorilor atacurile îndreptate în contra Escelenției Sale.

Violența, cu care vorbesc în această afacere organele guvernului ne pune în ispită să credem, că ele sunt inspirate din ministerul de culte, și la ispita această ne îndemnă și împregiurarea, că între multele atacuri sunt aduse și cause speciale de natură bisericăscă, cause, cari nimica nu au cu pressa, cause trangiante direct numai cu ministerul de culte.

În acesti articoli aflăm impertinență semitică, totală lipsă de respect și bunăcuvîință, și o ură, de care numai neofitii sunt capabili.

Reproducem pe lângă esprimarea indignațiunii noastre espectoratiunile și murdăriile diarului semitic, și credem că cu indignațiune le vor primi și cetitorii nostri.

Etă atacurile din vorbă cuprinse în numărul din 6 Maiu a. c.

După ce în numărul 120 al diarului „Pesti Napló” la adresa capului bisericeii s'a folosit cuvântul „prelat

fanatic al valachilor”, Escelenția Sa a adresat redacțiunii următoarea scrisóre: Sibiu, 2 Maiu 1896.

Onorată redacțiune!

În comunicatul apărut în numărul prețuitului D-Vôstre diariu dela 1 Maiu a. c. Nr. 120 sub titlul „Ûnneplô oláhok” sum atins după nume ca „prelatul fanatic al valachilor”.

Deóre-ce în tótă vieța mea nu numai m'am declarat principial, ci și faptice am luptat resolut în contra ori-cărui fanatism, fie acela național, confesional sau de naționalitate, — întreb cu dragoste pe Onorabila redacțiune, nu ar avé bunătatea să revóce în public caracterizarea de mai sus necorectă și pentru mine vătămătoare, sau să o justifice cu fapte nerestălmăcibile, cari se potriveșc acolo?

Cu un răspuns după bunăvoință la tótă întâmplarea mé va deobliga prea mult.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Scrisórea această redacțiunea o a însoțit cu următorul comentariu:

Escelenția Vôstră Preavenerate Domnule Archiepiscop!

Escelenția Vôstră ne adresăză provo carea alternativă: sau să ne retragem publice cuvintele „prelatul fanatic al valachilor” sau să le justificăm cu fapte nerestălmăcibile, că Escelenția Vôstră într'adevăr, a-ți meritat această calificare.

Cu onóre, dar cu tótă rezoluțiunea declarăm, că din caracterizarea, carea Escelenția Vôstră o aflați necorectă și vătămătoare nu retragem nici o literă, ci din contră, dacă ne veți permite: o vom mai adauge cu una și alta. Trei cuvinte sunt, pe cari Escelenția Vôstră le încredințeză în „Pesti Napló”; în privința alor dóue însê dóră vă veți îndura a ne ceda că cuprins vătămător nu conțin; pentru-că nici naționalitatea „valachă”, nici pozițiunea de „prelat” nu vi-o puteți nega; deci acestea a le mai justifica ca fapte nerestălmăcibile, este superfluu. Rămâne deci acum de a se justifica unul, atributul încriminat: „fanatic”. Nici vorbă: epithetonul acesta anevoie să pôte țice că ar fi ornante. Dar nu aceea e întrebarea, su-

pără pe Escelenția Vôstră epithetonul acesta, ci, ôre dréptă e judecata, pe care o esprimă. Escelenția Vôstră poftesce fapte, cari se nu se pôte restălmăci. Bine. Vom servi cu astfel de fapte.

Între altele avem un martor coronal fôrte classic, carele teribil va fasiona contra D-Vôstră, căci fiducia îi stă mai presus de tótă dubietatea și nici suspiciune nu încape, că ar avé rea voință față de persóna Escelenției Vôstre. Și acest martor al nostru nu e altul, decât Miron Romanul, metropolitul bisericeii greco-orientale române. Lucruri neplăcute va adeveri acest principe bisericesc în contra Escelenției Vôstre. Și după însurarea argumentelor noastre, noi vom provoca atunci pe Escelenția Vôstră, ca să Vă retrageți scrisorile și faptele, să Vă retrageți acel atac fanatic, ce l'ați îndreptat contra patriei toemai în presara serbărilor universale ale națiunii magiare, să vă retrageți acea insultă gravă, ce ați aruncat în fața opiniunii publice magiare cu conturbarea pietății naționale.

Și tot domnul Miron Romanul Vă pôte spune, că cualificându-vé procedura numai de fanatică, am aréat atâta cruțare, câtă Escelenția Vôstră nu a meritat din partea opiniunii publice magiare și pe care numai aceea o pôte scusa, că la începutul serbărilor millenare n'am voit să mărim disonanțiele cu o critică mai acută.

Fanatic, așadară, pe un astfel de om îl numim, pe care vre-un instinct, un sentiment sau o idee, atât de mult îl scóte din ecuilibrul moral și intelectual, încât vine în contradicere cu mintea sănătósă, cu adevărul, și câte odată cu sine însuși.

Provocarea directă a Escelenției Tale așa dară ne impune problema, ca să arătăm această clătinitire în ecuilibrul spiritual al Escelenției Tale. Stăm în fața acestei probleme. Și aici ne-am puté provoca în prima linie la impresiunea, ce a produs pastorala millenară a Escelenției Tale, nu asupra noastră, a magiarilor preocupati, ci asupra străinătății și chiar asupra acelei presse străine, carea nu face secret din réua sa voință față de noi. Aici este de exemplu în mâinile noastre una dintre acele foi din Germania, carea e de caracter internațional și despre care e știut, că cu totul nu e amoresată în afacerea noastră națională. Gazeta această țice

FOIȚA.

Scrierea verticală

din punct de vedere igienic.

(Tr. după Dr. Süßmann de Dr. Beu.)

Esperiența ne-a învățat, că între anumite împrejurări instrucțiunea elementară pôte primejdui desvoltarea corporală a copiilor de scólă; din care cauză ômenii de specialitate au început încă înainte cu câteva decenii a se ocupa mai intensiv cu turburările (alterațiunile) bolnăvicioșe, ce stau în legătură causală cu scólă.

Resultatul acestor cercetări dovedesce pe deplin esistența unor bóle pricinuite de scólă.

Mai întâiu de tóte i-a succes profesorului Cohn din Breslau a dovedi, că cercetarea scólei înlesnesce esențial desvoltarea miopiei *) și că stă în proporțiune cu timpul cercetării scólei, adecă se înmulțesce din clasă în clasă și din an în an, pe când forța vederii scade.

Cohn a aflat între copii dela scólele orașenesci 11.4% miopi, anume la scólele ele-

*) miopie = vedere scurtă, miop = scurt la vedere

mentare 6.7%, în clasele gimnasiale inferióre 12% și în cele superióre 60%.

De asemenea nu se pôte nega influența scólei asupra nascerii strîmbării laterale a spinării (scolioză. *) (Între 731 de copii a aflat Guillaume 218 casuri de scolioză.)

Întroducerea unor scaune practice și îngrijirea de lumină indestulitoare pentru salele de învățământ a îmbunătățit, ce e drept, aceste stări, dar nu le a delăturat de tot.

Prin observări detaiate asupra ținutei corpului s'a putut constata, că pe lângă factorii amintiți, poziția caietului la scris influențeză și spinarea și ochiul.

Posițiile caietului, care vin în considerare, sunt cea dréptă (óblă) și piedíșe din drépta și cea dréptă și piedíșe din mijloc. Fie-care stă în strêns raport cu modul de scriere, pentru-că la poziția dréptă din mijloc se pôte scrie numai vertical, ér la celelalte numai piedíș — cum preste tot se usiteză de present.

Se nasce deci întrebarea, la ce poziție a caietului ia copilul o astfel de ținută, că nu se îngreunéză sau periclitéză nici un organ al corpului?

Deóre-ce după judecata unanimă a învățătorilor și medicilor de atunci, când caie-

*) Scolioză = strîmbarea laterală a spinării.

tul stă de-a drépta scrietoriului, corpul ia o ținută rea și condamnabilă, nu rămâne alta decât să alegem între starea piedíșe din mijloc cu scrisóre aplecată spre drépta și cea dréptă din mijloc cu scrisóre verticală.

Ori și-cine se pôte convinge, că ce influință obositóre au rëndurile piedíșe asupra ținutei corpului, dacă își pune strîmb înaintea ochilor o țipăritură sau scrisóre. La poziția piedíșe din mijloc capul se aședă astfel că liniile fundamentale ale ochilor (care împreună punctul central al ambilor ochi), vin aprópe în direcție paralelă cu rëndurile. Astfel că încercând să cetim, fără voie vom pleca capul la o parte și anume așa, că ochiul stâng va sta mai în jos, dacă direcția șirelor va fi dela stânga din jos la drépta în sus, sau vice-versa. Tot așa și la scris.

Posiția piedíșă la mijloc nu ar prea inspira îngrijiri, dacă ar fi numai această plecare a capului. Dar plecarea capului aduce cu sine o mișcare a punctului de gravitațiune al corpului spre stângă, care fie cât de mică are drept urmare o încovăiere compensatorică a spinării în direcție opusă, ca punctul de gravitațiune să revie în starea lui de echilibru.

Ce e drept aceste încovăieri ale spinării abia pot fi îngrijitoare, deóre-ce însê în anii de scólă ele se repetéză țilnic mai de multe-ori, pot pricinui strîmbări statornice.

Dar plecarea capului spre stânga mai are o urmare rea. Stând ochiul stâng mai jos decât cel drept punctul ficsat nu se va întipări pe locuri identice ale retinei, va să țică: nu se vede esact. Ca această totuș să fie posibil, ochiul se va forța în acomodare și în consecință va crește presiunea sângelui în internul ochiului, care pricinuesce apoi pe încetul desvoltarea miopiei.

Se vedem ce ne spune în această cestiune anatomul. Profesorul Toldt țice:

„Ținuta óblă a corpului condiționéză poziția normală a spinării și a întreg trunchiului; ea împedecă strîmtarea pieptului și fólului și prin urmare și apăsări dăunătoare asupra intestinelor, ea garantéză libertatea mișcării respiratorice și posibilitatea unei lărgiri voluminoșe a plumănilor; dar tot ea garantéză mai bine depărtarea corăspundătoare a ochilor dela obiect.

Corpul copilului, care scrie, se rađimă pe trei puncte anume unul e pe scândura de șeșut a băncii, ér celelalte două sunt pe scândura de scris, unde se aședă amândoué brațele, căci în urma plecării înainte a corpului, absolut necesar la scris, punctul de gravitațiune cade înainte și își caută sprijin în brațe.

Cu cât ajung cótele mai în jos și se destac de oaltă, cu atâta trebue să se plece

despre pastorală Esceleției Tale, că este îndreptată contra serbării millenare și constatată, că întrînsa capul bisericii române în poziție publică în contra statului magiar.

Etă, astfel de impresiune a făcut pastorală sibiiană asupra opiniei publice din străinătate. Și acum întrebăm: dacă ore care membru a națiunii politice magiare, dacă unul dintre cetățenii statului magiar, care afară de acesta după pozițiunea sa mai exercită și drepturi legislative și în urma denumirii regelui magiar este disciplinatorul conștiinței alor milioane, conducătorul sentimentelor alor milioane, inspiratorul voinței alor milioane, dacă un cetățen ungar în astfel de pozițiune cu aceea profanăză serbarea existenței patriei sale de o mie de ani, că agită contra pietății naționale pasiunile sufletelor concredate lui spre îngrijire: ore acela nu judecă blând despre această procedură, dacă o califică nu mai de fanatism?

Dar avem noi scire și despre alt-ceva; la ce ne-am pute provoca ca la un fapt nerestălmăcibil. Avem scire despre aceea, că metropolia Esceleției Tale deja de mult boicotăză chiar direct cele mai supreme autorități ale statului magiar. Pote nega Esceleția Ta că la scriptele oficiose ale guvernului magiar, de s'ar referi la ori cât de urgente afaceri administrative publice, de mai mult timp nu se dă din partea Esceleției Tale nici o rezolvare și nici un fel de răspuns? Noi așa scim, că câte într'o afacere au mers cu dusina urorii cătră Esceleția Ta din partea guvernului, acum admoniatore, acum rugătoare, acum amenințătoare, dar cancelaria metropoliei sibiane nici de un cuvânt nu a învrednicit aceste scripte oficiose ale statului magiar. Apoi această, mă rog, este boicotarea adevărată, ăr boicotarea nu e numai fanatism, ci revoluțiune.

Dar noi nu ne provocăm la tôte. Destul argument pentru noi este cea pastorală millenară, sub care decorăză numele Esceleției Tale, și din care s'iară ura fanatismului în harmonia pietății unei națiuni ce se pregătesce la o serbare înălțătoare.

Preamilostive Dóme! Dacă un om magiar s'ar prezenta înaintea Domniei Tale cu declarațiunea, că conform convingerii sale naționalitatea valachă începând dela ocuparea patriei până acum nevătămă și-a putut nutri cu iubire și desvolta neconturbat credința și limba, moravurile, daținele: Esceleția Ta ai pute trage în dubietate această afirmațiune ca de origine din isvor preocupat. Dar avem noi un document de origine valachă competentă, care cu mândrie se provocă, că valachimea patriei noastre cu tôte vicisitudinile unei mii de ani totuși „și vede păstrat tesaurul cel mai scump: credința și naționalitatea”. Documentul acesta, din care cităm din cuvânt în cuvânt, este pastorală Domniei Tale, domnule arhiepiscop! Stă așadar ca fapt nerestălmăcibil, că Domnia Vóstră în firul existenței de o mie de ani a statului magiar, nu a-ți suferit știrbitură în religiune, în obiceiuri și în limbă.

și trupul cătră masa de scris, ca să se pótă rădima în ele, sau se îndoesce din mijloc înainte. Dacă însă cotele se string cătră trup și în starea acesta se aședă brațele pre scândura de scris, punctul de gravitațiune se urcă în sus, corpul ia o poziție óblă, brațele devin un rađim al lui și-l împedecă de a se osteni.

Ținută greșită amintită mai sus aduce cu sine o apropiere peste măsură a capului de caiet și de regulă o plecare a capului în stânga.

În urma plecării corpului prea aprópe de hârtie, capul copilului cade în jos și pri virea devine aprópe verticală cu vârful penii. În urma acesteia péna totdeuna va acoperi tocmai acea parte a hârtiei, care trebuie scrisă. Pentru-ca să pótă totuși vedé, copilul își dă capul în partea stânga, o mișcare, care, îi mai aduce și alte servicii.

Apropiind capul prea mult, caietul vine să stee îndărétul punctului de apropiere al ochiului, adecă se află în afară de domeniul vederii curate: — prin plecarea capului în o parte depărtarea ochilor, mai cu samă a unuia, se măresce așa că copilul va vedé mai curat și mai nesilit.

În decursul timpului plecarea capului cauzăză o strîmbare laterală a spinării și în urma distanței neegale a ochilor de obiect,

Apoi binevoiti a cugeta, că în decursul acestei mie de ani prestigiul puterii și a culturii totdeuna a fost al nostru, al națiunii magiare. Puterea dispune de mijlocele seducerii și de armele forței, ăr prepoderanța culturii, conform legilor naturii, esecută putere asimilătoare neinfalibil validitătoare, dacă în acel factor de popor, care se pótă lăuda cu superioritatea culturală, este voință îndreptată spre asimilare națională. Și poporul Domniei Tale, domnule arhiepiscop, totuși a rămas în posesiunea tesaurilor sale cele mai prețioase.

Ce însemnă ore acesta?

Însemnă aceea, că națiunea magiară în decursul unei mii de ani a fost cu crutare blândă față de cel de altă limbă și de altă credință, și că n'a cercat nici cu mijlocele seducerii nici cu armele forței absorbirea naționalităților. Dacă ar fi cercat această, de sigur i-ar fi succés. Numai atunci s'au atins de tesaurile cele mai scumpe ale naționalității Domniei Tale în șirul mii de ani, când și însuși magiarimea a fost obiectul nisuiunilor centralisătoare ale absolutismului austriac. Și dacă Domnia Vóstră priviți, ce stricăciuni au pródus aceste experimentări trecătoare în unitatea credinței Domniei Vóstre, e cu neputință să nu cunósceți, că n'a atârnat dela puterea de rezistență a valachimei, ci dela toleranța fără păreche în istoria universală a națiunii magiare, că nu s'a făcut daună în religiunea și limba ei.

Pentru acestea, am pute aștepta recunoscință din partea Domniei Vóstre. Am fi putut aștepta, ca la serbarea millenară să veniți și Domnia Vóstră înaintea a acelor altare, pe cari cu propriul nostru sânge le-am apérat și veți rosti rugăciuni de mulțămită în acea limbă, carea deși nu e noastră, în decurs de deuce vécuri de scutul nostru puternic s'a împărțit; rugăciune de mulțămită cătră Provedința divină, carea v'a pus cele mai scumpe tesauri sub scutul aripilor unui popor atât de cavaler, marinimos, drept, cinstitoriu de drept și consciu de datorințele sale, cu a căror posesiune neatacată încă și ađi ve puteți lăuda. Astfel de recunoscință am așteptat noi dela Domnia Vóstră. Dar în loc de această, ce fel de mulțămită aduceți Domnia Vóstră națiunii magiare?

Negați și publice insultați acea idee de stat, carea totdeuna a fost cetate libertății Domniei Vóstre, scăpare sigură limbei și credinței Dvóstre, fótărăta nemișcată tesaurilor celor mai temute a Domniei Vóstre.

Dacă alteineva ar ataca bunul renume al națiunii magiare, dacă reavoința esternă ne-ar acusa cu tirănie, cu răpire de drept și cu brutalitate, Domnia Vóstră ar trebui să păsăți înaintea areopagului lumii culte și a arăta la credința și limba Domniei Vóstre, carea s'a susținut pe teritoriul patriei apárat de libertate, ba încă cu siguranță s'au desvoltat; Dumnia Vóstră ar trebui să vă provocăți la întregitatea naționalității Dvóstră, spre dovadă, că inculpările mincinoase ale relei voințe nu sunt altceva, decât defăimare ticălosă.

o încordare mai mare a unui ochiu, „miopie”. Și de ore-ce corpul numai la poziția dréptă în mijloc a caietului pótă avé o ținută dréptă, ori-ce altă poziție pricinuesce o divergență a brațelor și urmările acesteia, precum și o destrăbălare a ținutei drepte a corpului, cuvintele citate după anatomul Toltd sunt cel mai bun argument pentru scrierea verticală.

Acastă părere nu e singuratică.

Profesorul Cohn se exprimă astfel în cestiune: „scrierea verticală e scrierea viitorului”.

Profesorul Uffelmann (Rostock) dice: „trebuie să declar, că scrierea verticală e cea mai corectă”. Și profesorul Fodor din Budapesta apróbă introducerea ei în școle.

Comisiunea sanitară supremă din Austria de jos a recomandat (1891) introducerea în general a scrierii verticale pentru instrucția primă în scris, ca mijloc de a desvolta o ținută dréptă a corpului, a împedeca strîmbări de spinare și a încunjura stricarea ochilor — cu condițiunea, ca copiii, să nu se prea îngreuneze cu eserciții de scris îndelungate.

(Va urma.)

În locul acesteia tocmai apostolii Domniei Vóstre cutreeră lumea ca vestitorii infamiei aruncate în mod mincinos asupra numelui magiar; emisarii Domniei Vóstre răspândesc în tôte părțile calumniile, una mai próstă decât cealaltă, falsificând istoria, mințind faptele și seducând judecățile. Etă, această este recunoscința Domniei Vóstre.

Er Esceleția Ta necum se timbreze această mișelie infamă! Deși precaut, dar pentru aceea cu alusiune neînțeleasă réu, dá drept nerecunoscinței calumniătoare și dá impuls nisuiunilor distrugătoare de stat.

Domnule arhiepiscop, aici stă înaintea noastră pastorală Domniei Tale. În actul acesta pe care, da, fanatismul l'a inspirat, binevoiti a denuncia serbarea millenară atât înlăuntru cât și înafară.

Cel ce — ca Esceleția Ta — afirmă, că serbările millenare se arangiază „întru preamărirea rasei magiare identificate acum cu națiunea politică din Ungaria”, comite o dúplă perfidie. O perfidie este, că dice, că serbătórea noastră este esclusiv numai pentru glorificarea rasei magiare, ceea-ce deșteptă aparența, ca și când apésătorul ar pretinde dela cei apésați serbătórea lui. Er cealaltă perfidie este, că dice, că națiunea politică ungară ar sta în contradicere cu rasa magiară, când legea despre naționalități esprimă unitatea indivisibilă a națiunii politice și timbrul magiar al statului îl asigură pe tótă linia instituțiunile sale. Dacă această nu e fanatism, atunci e cu mult mai réu decât fanatism: e ură pa-sionată, care dá asalt asupra aceleia, ce merită iubire recunoscătoare, și atacă, ceea ce a servit pentru cruțarea cea mai blândă.

Dar aceleia ce nume s'e-i dăm, ce comite Esceleția Ta în introducerea pasagiului al treilea din pastorală? Esceleția Ta declară în numele credincioșilor săi, că valachimea nu voesce „să dispară sub nomenclatura generală de națiune politică unitară”. Cum? Voesce Esceleția Ta să distrugă unitatea națiunii politice magiare? Ceea ce legea decretăză evident, ceea-ce întrégă seria instituțiunilor de stat realizéză și ceea-ce e scopul statismului magiar și propozițiune totodată: unitatea națiunii politice magiare, pentru Domnia Ta nu e stare legală, ci pericol, din care vrei a scăpa, lovitură pe care vrei a o delătura, blástem pe care vrei a-l nimici?

Are dreptate Esceleția Ta: această nu e fanatism, ci tradare de patrie.

După acesteia e numai comedie protestul Esceleției Tale în contra seducerilor amăgitorilor de popor, cari vreau să seducă valachimea. Carnevalul a trecut, pună jos Esceleția Ta masca: đeu, pe o strună cântă Esceleția Ta cu acei amăgitori.

Cu ce drept acuzi Domnia Ta pe aceia cu deșteptare de ură, cu ațigare de neîncredere și cu răspândire de retragere?

Dar ceea-ce semeni Domnia Ta, este concordie? Ceea-ce propovednesci Domnia Ta, este dór' încredere? Și este iubire, ceea ce răspândesc cuvintele Domniei Tale?

Cel-ce ca Domnia Ta vesteză valachi mei, că la serbarea de bucurie a magiarilor celelalte naționalități, se mediteză cât mai serios asupra sorții lor proprie; cel-ce ca Domnia Ta cu o suspinare oprimată aruncă acusa, că puterea statului magiar până la ore-care măsură își constrige biserica a lua parte la serbările millenare; cel-ce așadar ca Domnia Ta provócă la tênguire supérătóre în mijlocul sgomotului de bucurie a serbătórei naționale și se plânge de silă acolo, unde serbarea spontană ar fi datorință morală acela să nu vorbescă despre amăgitori, ci să se pună și însuși pe sine sub acasă.

Domnule arhiepiscop, Domnia Ta dispuni marinimos pe 10 Mai un serviciu divin, care în urma motivării, cu care urmezi această dispozițiune, va fi liturgia revoluționară a nisuiunilor distrugătoare de stat ce graséză în fruntea valachimei.

În arta sugestiunii Esceleția Ta într'adevăr ai ajuns la o perfecțiune vrednică de recunoscință. Turnarea cugetelor proprii în milioanele credincioșilor într'adevăr o faci cu succés. Ori cine va pricepe după prima cetire a pastoralei intenția Domniei Tale: „Serbați în contra statului magiar”!

Binevoiti a vedé, că nu v'a succés a seduce opinia publică magiară. Nu scim ce intențiuni are procuratura. Dar noi din partea noastră hotărît ridicăm acasă contra Esceleției Tale pe titlul intențiunilor de lea majestate,

ce se arată în epistola pastorală. Insinuăm înainte, că suntem aplicați a considera de împrejurare ușurătoare — fanatismul — Esceleției Tale.

Revista politică.

✓ În culmea bucuriei lor foile guvernamentale din statul nostru n'au încătrău, ei vrënd nevrënd trebuie să amintescă și să recunósca, că sunt națiuni, cari serbeză împreună cu Magiarii milleniul, dar sunt și de acelea, cari cu ocaziunea această își varsă focul și ura contra Ungurilor, pentru că asupresc fără cruțare pe frații lor de acelaș sânge. Vorbind despre demonstrațiunile antimillenare „N. P. Journal” scrie: Demonstrațiunile contra milleniului unguresc au avut un rezultat, care în tot cazul este de ore-care folos. Ele ne-au arătat nóue, unde avem să ne căutăm dușmanii. — Națiunile mari și guvernele lor au arătat față cu serbătórite culturale pacinice ale Ungariei atențiune binevoitoare, care ne obligă la mulțumită. Numai în Belgrad, — și deși pân'acum nu în formă de atentate brutale — în România s'au făcut manifestațiuni dușmănoase contra Ungariei. Acestea sunt acele două țeri, cărora bărbații de stat unguri le-au făcut în era nóuă cele mai mari servicii. (!)

Dacă s'ar putea redeștepta acel principe Michail din Sêrbia, pe care-l represintă statua, înaintea căreia potligării din Belgrad au sêvêrsit disprețuita lor faptă, el ar condamna cu cuvinte înflăcărâte pe ofensătorii națiunii unguresci, pentru că el s'ar gândi la spriginul, ce i s'a dat din partea bărbaților de stat magiari. Depărtarea garnizónei turcesci din fortăreța din Belgrad la 1867 au s'o multumiască Sêrbii bunavoinței Ungurilor. Și la congresul din Berlin s'a întrepris contele Andrassy pentru mărirea Sêrbiei. Și independenței României i-a netezit calea contele Andrassy, încheiând cu această țară, care sta atunci încă sub suveranitatea Turciei, o convenție comercială. Este numai logie și consequent, ca guvernul român actual să tolereze tot felul de demonstrații necópte contra Ungariei, și după cum dovedesc vorbirile mai nóue publice ale lui Sturdza, să le încurageze chiar. Este bine că stím această, pentru că prietini falsi sunt mai periculoși, decât dușmanii recunoscúți.

Și între granițele monarhiei a avut milleniul efectul unui reflector. Ura cechilor și a ultraștilor croați s'a manifestat în aceste zile de serbătóre într'un mod incontestabil. Și antisemiții și așa numiții naționali-germani din Austria și-au dat pe față ura lor neimpécată contra Ungurilor. Întréga armată a reacțiunii e gata, să păsiască contra poziției de stat a Ungariei. Póte, că póte fi încât-va mândră Ungaria cu dușmănia acestor elemente!! — Când omul e îmbuibat de putere, atunci nu mai póte vedea bine. Așa și cu ovreo-magiarii, cari serbeză astăzi milleniul; sunt orbiți de putere și în situația această afirmă, că tóte statele din lume li sunt datóre Ungurilor recunoscință. Peste câte-va zile vor afirma póte, că unitatea Germaniei tot contele Andrassy a făcut-o. Și pentru că din cauza puterii Ungurii iubilanți sunt cam scurți la vedere, ei vèd fórté puțini dușmani, pe cari îi consideră de puțin periculoși. Se înșală însă amar. Ei însuși prin purtarea lor de până acum își sapă grópa ca națiune politică; iar înafară dușmanii sunt cu mult mai mulți, nu trebuie să judecăm după felicitările de curtoasie, pentru că astăzi durere, omul te felicită cu vorba, dar în inima lui te-ar mânca de viu!!

* * *

Pentru a cincia óră în decursul unui an s'a întrunit în 6 Mai consiliul comunal al Vienei ca să alégă primar. Prezenți au fost 136 consilieri cò-

munali. După votarea nominală făcându-se scrutiniul, Dr. Friebels anunță rezultatul: s'au dat 136 voturi 94 le-a primit dl Iosif Strobach; 42 de voturi Dr. R. Gröbl. Este ales prin urmare ca primar al Vienei dl Iosif Strobach. Presidentul îl întreabă, dacă primesce alegerea.

Primarul Strobach a primit alegerea și a ținut următoarea vorbire:

Prea stimați domni: Prin alegerea de astăzi mi-s'a făcut distinsa onoare, să fiu ales primar al Vienei, și eu mulțămesc tuturor acelor colegi, cari mi-au dat încrederea lor. Eu știu foarte bine, că alegerea mea este de a se atribui numai împrejurărilor caracteristice, și cu deosebire împregiurării, că alegerea aceluia bărbat, pe care noi în linia întâi l'am recunoscut ca potrivit pentru postul plin de responsabilitate și la care poporul în totdeuna va ținea, n'a primit întărirea împărțescă. Cestiuni importante, cari trebuie să se rezolveze, au făcut, ca partidul și conducătorul acestuia, Dr. Lueger, să facă posibil, ca administrația orașului să ajungă în mâinile celor aleși și să fie condusă de corporația aleasă pentru acest scop.

Sacrificiul personal care l'a adus Dr. Carol Lueger, s'a făcut numai în interesul poporului și tot în acest sens trebuie, să fie înțeles și apreciat. Primind alegerea, declar totodată, că acesta o fac de o parte pentru credința cătră partid, și de altă parte pentru prietnia personală cu Dr. Lueger, căruia bucuros îi voi da locul meu, îndată ce va veni timpul potrivit. (Aplause).

Eu o fac, pentru-că aștept, că întregul partid să fie una și să se spriginască în funcțiunea grea, care o i-au asupră-mi în casul, când mă va întări împăratul, ca în chipul acesta să se satisfacă dreptele pretensiuni ale poporului creștin. Dacă am îndrăsnit să iau asupră-mi sarcina această grozav de grea, am făcut-o, pentru-că am avut asigurarea deplinului sprigin din partea mult onoratului meu prieten, Dr. Lueger, care a declarat în cercurile partidei, că el, își va pune totă puterea sa în serviciul orașului său natal Viena.

Ca născut german sunt un fiu credincios al poporului meu și voi avea totdeuna în vedere, că orașul Viena este un oraș german și trebuie să-și păstreze acest caracter.

Ca austriac credincios voi avea totdeuna în vedere, că orașul Viena este capitala și reședința imperiului în treg al Austriei și ca atare are să-și apere deplina ei independență în toate direcțiile.

Ca creștin simt eu, că e datorința mea, să lucrez în sensul preceptelor creștine (aplaude nesfârșite) și să ajut a ridica pe poporul creștin, intru cât îmi vor permite puterile mele la acea valoare, pe care n'ar fi trebuit să o pierdă nici odată! De aceste principii condus, declar încă odată că primesc alegerea! (Aplause nesfârșite).

Primarul Vienei, Strobach, a vorbit Vinerea trecută și cu Kielmansegg și cu prim-ministrul contele Badeni. Să-și dă, că acesta ar fi promis că întărirea va urma în câteva zile. Contele Badeni i-a amintit primarului Strobach și despre milleniul unghuresc, la ceea ce Strobach a observat, că nici el, nici partidul său nu se gândesc să-și părăsescă punctul lor de vedere de până acum, și că nimeni nu va lua parte la sărbătorile millenare!! — În fine bravii și harnicii creștini din Viena au triumfat. Capitala imperiului a ajuns în mâinile creștinilor sub conducerea tot a Drului Lueger, după declarația primarului Strobach. De aici înainte în Austria și apoi succesive în Ungaria ovreo magiarii vor trebui să dea înderēt și retragerea lor va fi în folosul mult asupritelor naționalități creștine! Și pentru-că Magiarii se bazează pe Ovrei, cădând acestia, cum s'a întâmplat în Viena vor cădea și ei tare de sus,

dacă nu vor deveni cuminți și se vor împăca cu naționalitățile nemulțumite. Ovrei te lasă în necaz, când ție lumea mai dragă!

* * *

Deputațiunea austriacă pentru stabilirea cuotei a ținut o ședință, la care a luat parte și ministrii Baden și Bilinski. Toți membrii s'au declarat unanim, să susțină nunțul de până acum în ce privește ridicarea cuotei și au însărcinat pe Dr. Beer, să compună renunțul, ca răspuns.

Va să-și dă, cu pactul merg treburile greu; Austriacii nu vreau să cedeze, și rău ar face.

* * *

Într'unul din numerii trecuți ai ziarului nostru am comunicat, că din cauza arderii stégului unghuresc în Belgrad prefectul de poliție din acest oraș, Nicola Stefanovici, a fost destituit. Aflăm însă, că el a fost numai transferat și denumit inspector de poliție la ministerul de interne, un post, în care Stefanovici a avansat, pentru-că e superior postului, care l'a avut mai înainte.

Acosta e satisfacția, cu care se laudă Ungurii, că le-a dat-o guvernul sârbesc!!

Noutăți.

Liturgie millenară în sens istoric-bisericesc. În înțelesul cerculariului Escelenției Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit al nostru Miron Romanul, eri s'a ținut în biserică de aici liturgie millenară cu mare pompă.

Biserica a fost decorată de tot frumos cu flori naturale. Liturgia o a celebrat Preacuvioșia Sa domnul vicariu arhiepiscopesc, archimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, asistat de protopresbiterii Ioan Papiu și Nicolau Cristea. Ca diaconi au funcționat directorul seminarial Dr. Remus Roșca și Ioan Popovici, profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii.

În decursul liturgiei Escelenția Sa a stat în scaunul arhieresc. Doxologia și rugăciunile împreunate cu ea o a săvârșit Escelenția Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, însoțit de preoții, cari au funcționat la liturgie, lângă cari s'au mai alăturat protopresbiterii Zacharie Boiu și Moise Lazar.

În biserică a fost rezervat loc de onoare pentru reprezentanții oficiilor publice. Reprezentanții au fost din partea comitatului vice-comitele Reissenberger, I. vicenotariu comitatens Stefan Stroia și pretorele Putkovsky, subdirectorul dela direcțiunea financiară Linz, casarul dela Magistrat, maiorul Herzberg, și un funcționar.

Cântările liturgice le-a executat corul seminarial sub conducerea profesorului Dima; la doxologie a condus cântările părintele profesor Demetriu Cunțan.

În biserică a fost lăsat din considerațiune la străini numai publicul mai ales și fetele dela școală.

Serbarea bisericescă a fost foarte pompoasă. După finirea doxologiei s'a cântat imnul popular, și s'a continuat cântarea sub împărțirea anaferei.

În asemenea festiv mod s'a serbat în biserică de aici liturgia millenară.

Se dea bunul Dumnezeu ca a doua liturgie millenară bisericescă să o serbăm între condițiuni mai favorabile și ca biserică și ca națiune.

* * *

Festivități școlare. Sâmbătă în 9 Maiu au fost la biserică din Sibiu-cetate fetele dela școala civilă de fete a Asociațiunii transilvane, și cele dela școala elementară a reuniunii femeilor române din Sibiu, sub conducerea profesorilor lor.

Oficiul divin l'a celebrat domnul asesor consistorial Zacharie Boiu și la finea doxologiei a cetit rugăciunea de mulțămire.

Din biserică elevele s'au concentrat în sala de festivități din internat, unde profesorul Ioan Popovici a ținut o prelegere interesantă din istoria patriei, indigând mai ales la regii mai însemnați, cari au consolidat patria, dându-i base solide.

La festivitățile aceste au luat parte vicepresidentul Asociațiunii, Preacuvioșia Sa domnul vicariu arhiepiscopesc, archimandritul Dr. Il. Pușcariu, toți profesorii școlilor, cateheții și alți onorațori.

În ziua aceea elevii seminarului nostru archidiecezan sub conducerea profesorilor au făcut excursiune la Sadu, spre a visita stabilimentele pentru producerea electricității, care e chemată să lumineze Sibiu.

* * *

Din creștini fără nici o lege. Credincioșii reformați din Gyulavár de lângă Lipova, preste jumătate, s'au decis să părăsescă cu totul biserica reformată și să nu între în sinul nici unei biserici, și acesta din cauză, că ar fi prea mari dările pentru biserică și pentru preotul lor.

Ore se nu existe legea despre neconfesiionalitate, care, precum vedem, propagă necredința nu numai în singuratici, ci și în masele poporului, s'ar fi întâmpnat lucruri ca acestea? Nu credem.

Cei-ce nu cred în nici un Dumnezeu, fie în sens creștinesc ori în sens păgân, aceia nu vor crede în nici un felu de instituțiune, nici chiar omenescă, mai accesibilă de om, prin urmare nici în instituțiunile statului și astfel acesta pe ce se va mai pute susține? Videant consules.

* * *

Limbajul copiilor. Copii imediat după nascere n'au apröpe nici o legătură cu lumea esteriöră din cauza nedevoltării simțurilor. Abia după 2 luni, dacă sunt normali, se observă urmele unui rudiment de limbaj, care se manifestă prin câteva sunete pentru a-și exprima bucuria, șgomote ce se deosebesc de plânsetele și țipetele de durere. Sunt nise silabe mute și nearticulate, dar melodice și dulci pentru urechea mumei lor. La 5—6 luni încep sunete monosilabe, cari par a căpăta un sens öre-care ca ba, bo, da. Atunci copilul caută să imite șgomotele pe cari le aude și va începe să-și dă, papa, mama, baba, dada. La vârsta de un an, el va recunoșce pe tatăl său și-și va dă, chiar papa îndată ce-1 va dări.

În al doilea an limbajul devine mai deslușit și vocabularul copilului se mai îmbogățese. Când au împlinit 2 ani, unii copii, mai ales fetele cari sunt mai precoci decât băieții, vor putea construi öre-cari frase scurte și par a înțelege cuvintele pe cari le pronunță mai mult sau mai puțin corect.

Când copii ajung la vârsta de 3 ani, dacă n'au ramas înderēt, trebuie să vorbescă bine, în cas contrariu sufer de vr'un defect mintal sau sunt surdo-muți, și nu frâu limbei e de vină cum cred multe mume și-și duc copii lor să-și taie de limbariță.

Graiul în genere a preocupat din toate timpurile și preocupă încă pe învățați, cari cată să-și dea sémă de modul formațiunii sale, de originea sa.

Una din teoriile admise astăzi și care corespunde observațiunilor țilnice, este a lui Albert Lemoine și el crede că omul își formează singur limbajul, și acesta nu mult timp după nascere. Ori de câte ori un copil va suferi, el va scöte un țipet instinctiv, pe care doica va căuta să-1 talmăcescă, și-1 va pricepe; pentru copil însă care nu știe încă să le utilizeze cu voință, nu vor avea nici o însemnare. Încetul cu încetul însă el observă graba cu care muma sau doica se interesează de el la cea mai mică mișcare, și atunci de multe ori țipă fără să aibă vr'o durere, pentru-că se fie mângăiat. Atunci copilul își manifestă deja prin sunetele vocii trebuințele sale, începe originea graiului.

În cele dintăiu băigaali ale copilului se disting deja vocale și consunante, și de aci cu timpul se vor nasce rădăcinile vorbelor și încetul cu încetul toate elementele limbajului. Modul acesta de graiu, se schimbă prin mișcările obrazilor, limbei și a buzelor, și mai târziu va alcătui un ajutorul voinței cuvintele unei limbi. Aceste cuvinte legate între ele, vor urma un lanț de gândire și graiul va fi complet format.

J. J. Rousseau a dă: „Copilul fiind nevoit să-și explice trebuințele sale, și prin urmare având mai multe lucruri de spus mumei sale decât muma lui, el va recurge la fel de inventuni, și limba pe care o va înțebuința va fi negreșit propria sa muncă“.

Copii învață dar singuri să pronunțe, însă totdeuna vor vorbi după cum vor auzi, de aceea să căutăm să le vorbim bine și co-

rect. Nu este greu pentru un copil care pronunță deja câteva vorbe, să țină minte numele precis al unui lucru, de aceea să nu-și încarcăm memoria cu cuvinte schimonosite și necorecte, pe cari va trebui să le uite și să le înlocuiască cu altele.

Trebuie să menagiam micii lor creeri, căutând să le dăm o direcțiune de activitate potrivită cu vârsta lor, când ne gândim câtă muncă intelectuală desvöltă un copil până la vârsta de 5 ani. În această perioadă el capătă mai multe noțiuni decât în tot cursul vieții sale.

Sunt în adevăr unele litere, cari sunt mai grele de pronunțat decât altele, greutățile aceste copii le trec repede, prin spiritul de imitație cu cari sunt înzestrați, dacă vom avea grije să le vorbim deslușit și să obliagăm pe toți din casă să aibă această grije.

Din această educațiune rezultă că copii vor vorbi curat, corect și plăcut, și limbajul lor va fi esact și neafectat.

Negreșit că se va evita a-1 face pedanți învățându-1 termini tehnici, pentru a nu obținé un efect contrariu de ceea-ce urmărim. Mai târziu când vine timpul studiilor, cuvintele cari încă din mica lor copilărie vor fi bine înțelese, vor ajuta memoria și vor susține inteligența.

Töte aceste sunt atâtea căi bune pentru viitor, este un adevărat timp câștigat, îl cruțăm de osteneță, și spiritul său se obișnuiesce astfel și îl prepară pentru o conversație frumoasă. Mai târziu, copilul astfel preparat, va sci să întrețină familia, va sci să povestescă frumos o anecdötă, va sci să-și dea sémă de cele ce cetesce, își va exprima ușor ideile sale și astfel va fi foarte bine primit pretutindeni. („Sănătatea copiilor.“)

Mai nou.

Un telegram din Caransebeș publicat în „Kolozsvár“ constată, că clericii români de acolo nu sunt părtași la arderea stégului unghuresc. Atentatul l'a făptuit un sodal de croitoriu bețiv cu numele Jucu (Zsuku). Studenții români din Caransebeș au înscenat un conduct sub stég unghuresc drept ovațiune pentru mileniu.

Din public. *)

Dare de sémă.

(Urmare.)

Ca suprasolviri la bal au incurs dela următorii domni și dömne: Krasovsky din Sibiu 5 fl., I. Măcellar din Apold 2 fl., d-na Ana Moga 1 fl. 50 cr., dl Bugarski din Sibiu 2 fl., Nic. Hențu din Săliște 1 fl., Nadasdy din Sibiu 2 fl., Onoriu Tilea, inginer 1 fl. 50 cr., Ioan Bădilă, jude reg. 2 fl., Ioan de Preda, avocat 3 fl. 50 cr., N. N. 5 fl., Szöcs Géza 50 cr., Iulius Schäffer, prof. de musică 3 fl. 50 cr., I. Altrichter, adv. 5 fl., G. Maetz, arhitect 2 fl., Dr. Süßmann, medic 3 fl., d-șora Elena Petrașcu 3 fl., Ioan Petrașcu 1 fl., Hamrodi, comerciant 5 fl., Ludvig Binder 1 fl. 50 cr., Il. Sa dnul Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit 5 fl., Karakas Albert 1 fl., Alecsandru Lebu 5 fl., Daniil Gabor, jude în pensiune 2 fl., N. N. 5 fl., d-șora Nina Dunca de Sajo 3 fl., Escelenția Sa dl archiep. și metropolit Miron Romanul 25 fl., Dr. Al. de Mocsonyi, mare proprietar Budapesta 5 fl., Eug. de Mocsonyi, mare propr. Budapesta 5 fl., Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților 10 fl.

Cu lista d-nei M. Gligor din Baia de Cris dela: d-na Maria Gligor 1 fl., Maria Candrea 1 fl., dl Romul Cotion 1 fl., d-na Irina Ciuciu 1 fl., Eugenia Popa 50 cr., dl Teod. Pap, adv. 1 fl., I. Bubenik 1 fl. și d-na Ana Sida 50 cr.

Cu lista d-nei S. Preda din Câmpeni dela: dl Dr. Z. Chirtop 1 fl.

Dl Parteniu Cosma, directorul „Albinei“ în Sibiu 2 fl. 50 cr.

Ca colectă dela dl Grigoriu Ștefănescu, prof. univ. București 3 fl. 12 cr.

Cu lista d-lui A. Stanca, paroch în Petroșeni dela: D. Socol 1 fl., Vasile Socol, preot 50 cr., C. Dima, învățator 50 cr., A.

*) Pentru cele publicate în rubrica această redacțiunea nu e responsabilă.

Stanca, paroch 1 fl., S. Suci 50 cr., V. Janza, pretore 1 fl., I. Vasiu 1 fl. și Petru Preda 50 cr.

Cu lista dșorei E. Cimponeriu din Budapesta dela: Dna Ecaterina Cimponeriu 2 fl., dna Eugenia Reichmann n. Ursulescu 1 fl., Anica Liuba n. Buias 1 fl.

Cu lista dlui Elia Godian din Teregova dela: Dl E. Godian 2 fl., Dr. St. Godian, subjude c. r., 2 fl., Mathia Godian, cand. de C. fund., 1 fl.

Cu lista dlui N. Proștean, avocat în Lugos, dela: Dl N. Proștean 5 fl., N. N. 2 fl., Dr. Major, medic, 5 fl., St. Petrovici 2 fl., Dr. G. Dobrin 3 fl., Mih. Beșan, not. public, 3 fl.

Cu lista dnei M. Vlăduțiu din Turda dela: Dna Aurelia Boldea 1 fl., Maria Vlăduțiu 1 fl., Dl G. Popescu 1 fl.

Cu lista dnei L. Feier din Boros-Jenő dela: Dna Lucia Feier 1 fl.

Cu lista dnei V. Segercian din Orșova dela: Dna Neta Călcianariu 2 fl., dl V. Băiașiu 2 fl., dna Helena Gogaltan 1 fl.,

Elena Cojocariu 1 fl., Maria Popoviciu 2 fl., Dl Nic. Grama, primar, 1 fl., dōmna Marta Manguicu, soție de medic, 2 fl., Ana Blidar 1 fl., dl Zenobie Chitician, comerciant, 1 fl., Reimund Vesely, inginer, 1 fl., Rubl, farmacist, 50 cr., Carol Weisz, intreprindător 2 fl., Kübler, comerciant de lemne, 5 fl., Wassilescu 50 cr., dna Maria Mihoc 1 fl. (ca suprasolviri la bal); Dl Dr. Ioan Popovic & comp. 2 fl. 50 cr., Traian Hențu, inv., 1 fl., Popescu Iconia 2 fl., Isaia Iovescu 1 fl., Personalul silvic al comunității de avere din Orșova 2 fl., dl I. Balacs 50 cr., dna Octavia Pirtea 2 fl., dl Dem. Huniția 50 cr., dl L. Klemens 50 cr., dna Erina Balacs 50 cr., dl Dim. Blajovan 2 fl. și dna Valeria Segercian 2 fl.

Cu lista dnei M. Moldovan din Mediaș dela: d-na Maria Moldovan soție de protop. 2 fl., Maria Necșă 50 cr., Maria Moldovan Bucșă 1 fl., Maria Ivan, soție de adv. 2 fl., Elena Suci 50 cr., Maria Iuga 50 cr., Valeria Muntean 50 cr., dl I. Pokurar 35 cr., d-na Lucretia Doctor 1 fl.

Cu lista dnei Calipia Siandru din Sighișora dela: d-na Calipia Șandru 2 fl., (ca tacsă de membră) Firuța Negru 1 fl., Ana Perța 50 cr., Elena Mosora 1 fl., Maria Moldovan 30 cr., Rafira Ciceiu 1 fl., Elisaveta Manta 1 fl., Maria Urdea 1 fl., dl I. Muntean 50 cr., Ganea 50 cr. d-na Eufrosina Siandru 20 cr.

Cu lista dnei S. Popescu din Reghin dela: d-na Sidonia Popescu, soție de adv. 20 fl. (ca tacsă de membră pe viață).

Cu lista dlui G. Șagău, prot. în Reghin dela: dl Galacteon Șagău 10 fl., A. Têrnevean, paroch 1 fl., George Siandor 2 fl. și dl M. C. Orbonaș, adv. 10 fl.

Cu lista dlui V. Domșia din Toraul mic dela: dl Teodor Cioban 1 fl., I. Z. Secoșian 1 fl., d-na Elisa Secoșian 1 fl., dl Nicolae Secoșian 50 cr., I. Botean 50 cr., Nicolae Onciu 50 cr., P. Ferencz 50 cr., P. Mihai 50 cr., T. Alaszu 50 cr., D. Glüksman 50 cr., d-na Anastasia Tempea 1 fl., Ana Raichici 50 cr., Olga Pop 50 cr., d-na Ecaterina Checi 50 cr., V. Domșia 1 fl.

Cu lista dōmnei S. Preda din Câmpești dela: d-șora Dominica Chirtop 1 fl., dl Dr. Zosim Chirtop adv. 2 fl., (ca membru ajutător) și 1 fl., ca suprasolv. la bal, dna Sofia Chirtop 2 fl., (ca tacsă de membră ajut.) Zorița Andreica 1 fl., Sabina Preda 4 fl.

Cu lista dōmnei C. Baci din Hațeg dela: dōmnele Amalia Oltean 1 fl., Fira Făgăraș 50 cr., Maria Șelariu 1 fl., Valeria Cutean 1 fl., Maria Bontescu 1 fl., Victoria I Popoviciu 1 fl., Elena Baias 1 fl., Mina Dobosy 1 fl., Susana Socaciu 1 fl., Șarlota Muntean 50 cr., și Șarlota Baci 2 fl.

Cu lista dnei S. Popovici din Hațeg dela: dna Susana Popovici 5 fl.

Cu lista dnei E. L. Pop din Cluș dela: M. B. 1 fl., dl A. Nemeș 1 fl., Emeric Pop 1 fl., A. B. 1 fl., dl Basiliu Podóbă 1 fl., Vasiliu Indre 1 fl., dna vęd. Teresa Baldi 1 fl., Iuliana Pavel 50 cr., dl Almașan 1 fl., dna Ida Ilea de Csató 1 fl., Elisa de Batta Colceriu 1 fl., Ecaterina L. Pop 2 fl.

(Va urma).

AVIS.

In librăria tipografiei archidiececane se află de vëndare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

- Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat. fl. 15 —
- Chiriacodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat 12.—
- Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin 18.—
- Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. 20.—
- Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. 75.—
- Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat 75.—
- Proscomidia altariului 25.—
- Penticostariu neleg. fl. 8, leg. 10 —
- Rânduiala la sfințirea bisericilor 2.50
- Triodion cu Strajnic neleg fl. 20, legat 25.—

II. Cărți scolare.

- Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. 24.—
- Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat 25.—
- Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. 25.—
- Abcedar magiar-român, de N. Putnokky leg. 20.—
- Aritmetica, de P. Dima 32.—
- Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = 45.—
- Aritmetica după Lurz 20.—
- Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = 35.—
- Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. 40.—
- Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. 30.—
- Carte de cetire de Ioan Popescu legată 70.—
- Catechism de M. Toma 30.—
- Catechism bogat 50.—
- Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă 15.—
- Comput de Ioan Popescu 1.20
- Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă 2.—
- Compendiu de drept canonic ediție nouă 3.—
- Conducător la Abedar de I. Popescu 10.—
- Culegere de cântecenaționale. 25.—
- Carte de cetire magiară de Crișan și Putnokky partea I. = 70 II. = 1.—
- Carte de cântări bisericesci pentru copii 12.—
- Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a 20.—
- Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. 20.—
- Chemia elementară de Vlaicu 80.—
- Chemia anorganică de Filipescu 80.—
- Drepturile și datorințele civile 20.—
- Elemento de Geografia de Zacharia Boiu 30.—
- Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu 30.—
- Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu 30.—
- Elemente de Fizică de I. Dariu 30.—
- Fizica de Făgărașan 40.—
- Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = 24.—
- Geografia pentru scōl. populare de I. Dariu leg. 35.—
- Geografia pentru scōl. populare de Moldovan & Făgărașan 30.—

- Geografia pentru scōlele medii de Moldovan & Făgărașan I 1.20
- Geografia pentru scōl. medii de Moldovan & Făgărașan II. 50.—
- Geografia pentru scōlele medii de Făgărașan & Bărsan II. 1.—
- Gramatica română de I. Dariu 25.—
- Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnokky 1.—
- Istoria biblică pentru scōl. populare 30.—
- Istoria biblică pentru scōlele medii 55.—
- Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. 3.—
- Teagogia de Dr. Ilarion Pușcariu 1.50
- Istoria bisericescă ptru scōl. pop. 35.—
- Istoria bisericescă pentru scōlele medii I. II. 1.—
- Istoria Ungariei de Dr. N. Pop 25.—
- Istoria Ungariei de S. Moldovan 26.—
- Istoria Ungariei pentru scōlele secundare de V. Goldiș 80.—
- Istoria universală pentru scōlele secundare de V. Goldiș 1.—
- Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = 60.—
- Istoria literaturii române de Lazariciu 1.—
- Legendar român de V. Petri 50.—
- Legendar magiar român de N. Putnokky 30.—
- Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă 40.—
- Mărturisirea ortodocsă 1.20
- Pastorală veche 1.—
- Pastorală nouă 1.50
- Pomăritul de D. Comșa 1.—
- Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu 1.—
- Psichologia empirică de I. Popescu 2.—
- Teologia dogmatică 1.—
- Teologia morală 1.50
- Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnokky 70.—

III. Cărți literare.

- Biografia fericitului Șaguna de N. Popea 2.50
- Istoria biser. politico-naționale. 1.—
- Enchiridion sau carte manulă de canōne 4.—
- Invățătorul și poporul de Marienescu. 50.—
- Polemia contra Heliad 50.—
- Calendarul pe anul 1896 30.—
- Serisori apologetice 50.—
- Sunete și resunete de Z. Boiu 50.—
- Scrierea sf. Ioan gură de aur 50.—
- Vocabular român german 70.—
- Anghira creștină (cuvântări) funebrele de T. V. Gheaja 1.50
- Anecdote și glume de T. V. Gheaja 65.—
- Antologie română de Manliu 1.75
- Cel mai mare bine din lume de Făgărașan 20.—
- Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară 10.—
- Codicele de Mateiu Voilean 80.—
- Colinde de A. Marienescu 1.10
- Compas românesc de P. Petrescu 50.—
- Cuvântări funebrele de Z. Boiu 1.50
- Crestomația română de I. Manliu 1.75
- Date istorice de I. C. Pușcariu 2.—
- Descântec populare de Marian 2.—
- Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu 2.50

- Doine și strigături de St. Muntean fl. —12
- Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț 80.—
- În memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea 20.—
- Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span 1.—
- La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau 50.—
- Leexiconul comunelor bisericesci din archidiececă de Dr. Remus Roșca 1.—
- Noul atac asupra scōlelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu 2.—
- Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărașan 20.—
- Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju 25.—
- Poesii de Andreiu Murășan 1.50
- Poetica română de I. Manliu 1.75
- Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V 1.25
- Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu 75.—
- Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi 15.—
- Studiu din economia națională de P. Petrescu 40.—
- Satul cu comorile novelă de P. Petrescu 45.—
- Stupăritul de C. Dimian 80.—
- Vechia metropolie de N. Popea 1.50
- Protocollele sinodale dela 1864—1893 tōte laolaltă 19.—
- Protocollele congresuale dela 1868—1891 tōte laolaltă 7.60
- Statut organic 25.—
- Regulament pentru parochii 10.—
- Regulament pentru organizarea provisorie a învățământului 10.—
- Regulament pentru procedura matrimonială 20.—
- Regulament pentru seminarul pedagogico teologic Andreian 10.—
- Regulament pentru afaceri interne congresuale. 20.—

IV. Tipărituri.

- Budget cōla 03.—
- Catalog de clasă cōla 02.—
- Catalog de clasă broș. din 10 cōle 30.—
- Catalog de clasă broș. din 15 cōle 45.—
- Catalog de clasă broș. din 20 cōle 55.—
- Carte de evidență cōla 03.—
- Carte de evidență leg. din 30 cōle 1.80
- Carte de evidență leg. din 40 cōle 2.10
- Chronica scolară leg. 1.50
- Consemnarea pruncilor obligați a cerceta scōla cōla 02.—
- Conspete protopopesci, pentru noucun. 05.—
- Conspete despre comunele matre și filie cōla 03.—
- Conspete despre vizitarea scōlelor cōla 03.—
- Conspete de catechisația cōla 03.—
- Conspete scolare inv. (date statistice cōla 06.—
- Conspete prot. I. II. III. cōla 06.—
- Conspete de absenți septemănale și lunare cōla 02.—

- Contul capitalelor active cōla 03.—
- Estrase din protocolul botezațiilor, cununațiilor și morților esempl. 01.—
- Matricula scolară cōla cr. 2 legată din 50 cōle 1.50
- Inventare pentru averea bisericilor 10.—
- Jurnal de casă cōla 03.—
- Jurnal de casă leg. 25 coli 165
- Jurnal de casă leg. 30 coli 1.80
- Obligațiuni ptru biserici esempl. 01.—
- Protocolul bunei invoiri cōla 06.—
- Protocolul bunei invoiri leg. din 50 cōle 4.—
- Protocolul parochial cōla 06.—
- Protocolul parochial leg. din 50 cōle 4.50
- Protocolul botezațiilor cōla 06.—
- Protocolul botezațiilor I. din 50 c. 4.50
- Protocolul cununațiilor cōla 06.—
- Protocolul cununațiilor I. din 50 c. 4.50
- Protocolul morților cōla 06.—
- Protocolul morților leg. din 50 c. 4.50
- Protocol de esibite cōla 03.—
- Protocol de esibite I. din 30 cōle 1.80
- Protocol de esibite I. din 50 cōle 2.50
- Prot. de clasificatiune cōla 02.—
- Prot. de clasificatiune I. din 50 c. 1.50
- Specificațiuni pentru nou cununați cōla 05.—
- Testimonii scolare esempl. 02.—
- Testimonii de religie 02.—

V. Icoane.

- Icōna înmormentării domnului pe pânză 2.50
- Icōna înmormentării domnului pe hârtie 50.—
- Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie 30.—
- Icōna Evangeliștilor pe hârtie 50.—
- Portret Șaguna 1.—
- Portret Gozsdu 1.—

VI. Requisite de scris.

- Libele de scris à 1 cr. 100 70.—
- Libele de comput à 1 cr. 100 70.—
- Libele de dictando à 1 cr. 100 70.—
- Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu 15.—
- Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și 45.—
- Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
- Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
- Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
- Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constatătoare din 144 bucăți
- Tablă de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata
- Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri fōrte moderate.
- Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
- Trăisti de scōlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.
- Calemar, Liniale, hârtie pentru stelagi, Albume, Blocuri, Ținte de desen; totfelul de negrăla, tōte acestea cu prețuri fōrte moderate.